

lõrvat aitasivad wedava. . . Röif oli ilma aegu. Hobune wedas ja wintslies, siid foorem ei nihkunud paigastgi. Tee oli liig pehme ja kaunist foorem üli ränk. Siuh, säh! wingusivad hobuse pihta lätiwad piitsa hoobid läbi õhu; nagu ussilene wāänles hobune foorma ees, siid foorem ei nihkunud paigastgi.

Meil läts meel, waese looma piina nähes, baledass. „Lähme ka meie appi,” ütles koolidõpetaja. „Ehk suudame Petseri wellekeset üles mäe otsa aidata. . .” „Minugi pärast! Ratsume önne!” vastas mina. Rutulise lõnnaluga lähenesime meie setule ja vallusime endid temale abiks. Muidugi olt see tui Jumalast saabetud önn setule.

„Kulla tsirgu hirralse, olge noh hūva mehe, awitage ommeti!” palus setu hävaldawa häälega.

Nagu sipelgad mõne suurema puru lassale bulgani asuwad, mida nad kuhugi määratud sohta tahawad viia, tui ühe joud sellsets ei jalsa, nõnda ajusime meie neljaleisi foorma lassale ja halsasime tagant upitama. „Nöö! nöö! Hopp, hopp!” komanderis setu hobust. Kuna ta teise käega ohja päradega leerutades nagu rõhtu oma sõnadele juurde pant. Ka meie aitasime, mis joud jassas. Hobune tegi meeletehitlitu katse ja foorem hallas liituma. Tüli maa pääl jää hobune jälle seisma ja norškas sūgavasti hing tömmates. Ka meile oli hingamist tarvis. Kolmelordse sarnase lassi järele oli setu foorem porist wālijas ja mäe otsas.

Nüüd tuli tānu sōnu tui wihma setu poolt meile laela. „Olge noh terwe, kulla tsirgu jesändä! Oles noh luigi ma est tsuraga sīa mässle üles saanu, tui tii noh ei oles awitanu!” — „Tühja lah! Ei mätsa tānu sōnu nii veitele abi eest raisatagi,” vastas mina, et setu tānu sōnadele punni ette pisti. Ruid see mōjus wāhe. Et juttu teisale põdrata, lüsik minu kaaslane setu poissile läest: „Poiss, kas talvel koolis läsist?” Ruid poisslene waijis. . . Selle asemel vastas wana setu: „Oh sa peräh põrgub! Meil hakkati lah nōudmā, muud tui saada önnegi lassi kooli. Noh es awita enām jesändät muu nōu, tui lätsi önnegi stanawoid valsema, et ilz noh selle lassi tagasi wōttase, mille noh tsurrat hādāste lauplemise mann wajah. Koos lis seda aiga noh wōid koolis läumiisega ãrh raisata.

Stanawoi jesänd oll noh edimält yeris luraline, taha es kuigi perrā ando.

Aga tui ma sīs töösele tu rublaõs ãrh pisti, nat-tas job järgi andma. Ütles: „Olgu non sīs tui mudu ei saa.” Nii pāstt mina tollest limbatusest. Nii omma ka pallu töösi ennäst ãra pāststu. Noh, om ka tūll ullusest, tes lõges talwes latst wedelemā panewa.” Nii läis setu jutt.

Meil oli sarnane tundmus, kui habemeajajal nuga lätte wōttes, selle naene oma tōri pāale laulatamist habeme noaga läbi oli lõiganud.

Meie soovisime setule hääd teed ja halsasime koolimaja poole sammuma. „Waat fus oli isa,” ütlesin mina. „See olt algupāraline isa,” fordas koolmeister. Koolimaja lähebal tuli meile selle kula tublim talumees Pihho Jaan wastu, nit ütles koolmeister tutwustamise juures tema nime olewat. Rõõmsalt terwitas ta meid. Et ta Pihho Jaan niisama olt loobust tulnud imestama tui meiegi, põdras ta ühes meiega lodu poole tagasi.

Jutt salbus majanduse pääle: Lehma sōõtmisest, waaska joontmisest, raudässede häädusest jne. Wimati joudsime tee lahti mele ja halsasime Jumalaga jätma. Sääl tõmbas talumees rabaloti taskust ja wōttis sāält seest kolmerubalise paberi wālja ja ulatas seda koolidõpetajale.

„Mis see tähendab?” lüsik koolidõpetaja.

„See tähendab, et Teie seda peate wastu wōtma.”

„Mis eest?” lüsik see imestades.

„Selle eest, et mina Teile seda wōlgnen! Teie olete minu poega ilusasti õpetanud ja waewa nāinud; olgu, et ta kaunis terane poiss on, aga selle wastu on ta wālatu iseloomuga, keslega rohkesti waewa on. Noh, wōta wastu!” Nende sōnadega pistis tema raha koolidõpetajale tasku ja ruttas ise minema.

„Waat, fus taks isa! Kus taks iseloomu,” ütlesin mina.

„Jah,” vastas koolmeister, „üfs on foorma ländja eesel ja teine on kangelane, les hariduse mōõgaga pimeduse ja rumaluse tondi pää maha raiub. Üts on rubla eest ööd ja pimedust, teine kolme eest walgust ja elu ostnud!”

Mõni aasta on eespool* jutustatud sündmusest mōõba läinud. Nimetatud talumehe poeg on nüüd Dr. medicin . . . üts lugupeetud mees ja otsitud arsti omas ametis.

Setu poist on tūll fa mees sirgunud ja hobunegi on temal. Ta on nüüd juba ise omal jalal seisav setu ja mūüb potta ja kaussa naestele, tösatit meestele ja sawist oinaid lastele.